

Met veel vragen naar de mestvergister

Door Anko de Jong

Het is te merken dat de melkprijzen onder druk staan. De veeboer gaat op zoek naar neveninkomsten. Zeker drieduizend belangstellenden kwamen zaterdag af op de demonstratie van de eerste biogas-installatie van Friesland in Hallum. Er valt geld mee te verdienen, maar er leven ook nog veel vragen en twijfels.

HALLUM - Vijf busjes van taxibedrijf Slager rijden af en aan. De stroom mensen houdt maar aan. Allemaal willen ze een kijkje nemen op het erf van de maatschap Douwe en Jan-Douwe Zijlstra in Hallum. Bij hun boerderij, onder de rook van Wanswerd, draait sinds november vorig jaar de eerste biogasinstallatie voor het boerenbedrijf.

Is het een hype? „Ik wit it net, mar de belangstelling nimt wol ta”, zegt Klaas Kooistra van adviesbureau voor duurzame projecten Ekwadraat uit Berlikum. De tijd is gunstig voor boeren die de stap willen wagen naar een mestvergister, denkt hij.

Dat is wel anders geweest. Nederland komt ver achteraan. In Duitsland zijn er zeker al drieduizend in bedrijf.

De biogasinstallatie heeft een slechte naam in Friesland. Dat is een erfenis uit de jaren zeventig en tachtig, toen de eerste installaties voor biogas-vergisting verschenen. Eerst in

Drachten, later in Dearsom en Hommerts-Jutrijp. Met die installaties liep het niet goed af. „Dy wurken allinnich op driuw-dong”. En drijfmest alleen bleek niet geschikt om zo veel warmte op te wekken, dat er voldoende biogas ontstaat.

De nieuwe modellen werken met co-vergisting: er komen

naast de drijfmest ook andere producten in de vergister. Dit kan maïs zijn, maar ook kippenmest. Bij gebruik van enkel drijfmest is met 4500 ton zo'n

250.000 kWh stroom op te wekken. De investering van globaal €600.000 tot €700.000 is dan in 16 jaar terugverdiend.

Met bijproducten, reket

Kooistra voor, is met dezelfde hoeveelheid mest 1,1 miljoen kWh op te wekken. De installatie kan dan in zes jaar uit. „Hie ik dat tsjien jier ferlyn tsjin in boer sein, dan wie ik fan it hiem skopt.”

Daar komt bij dat de motoren en het hele vergistingsproces sterk zijn verbeterd. Deze kennis komt allemaal uit Duitsland, waar het vergistingsproces in de loop der jaren is geperfectioneerd. De vergister kan ook eerder uit, want de veehouderijen zijn veel groter geworden. Met zo'n 140 koeien kan de vergister al draaien en hoeft er geen mest te worden bijgekocht.

„Ik sit mei allegear fragen”,

roept Henk Kramer uit Ferwert. Hij staat bij de grote betonnen tank, waarin de mest en bijproducten langzaam wordt omgevoerd. „Ik freegje, wat komt der no út, en dan sizze se, wat der yn giet komt der ek wer út. Wat moat ik dêr no mei.” Dat Zijlstra 1000 ton maïs koopt als bijproduct heeft hij wel begrepen, maar wat is uiteindelijk de samenstelling van de mest?

Volgens Kooistra is dit 100 procent organische mest, die als overloop in de navergister terecht komt. De verhouding ligt op zo'n 80 procent mest en 20 procent bijproduct. „Maar wat is er dan mee gebeurd”, wil een

kippenmester uit Godlinze weten. „Er is wat mee gebeurd, want het ruikt anders. Ik ruik minder amoniak. En wat mag je er dan nog mee doen”. Het zit Kramer dwars, dat Zijlstra niet geheel zelfvoorzienend is met zijn installatie. Er moet maïs

worden gekocht, en voor een deel ook nog drijfmest. „Maïs kost no neat, mar wat as dat feroaret, wat dan?”

Hessel Bouma uit Hoornsterzwaag, eigenaar van diverse vleeskuikenhouderijen, is uit pure belangstelling langsgekomen. Zelf hoeft hij zo'n vergister niet, maar als boeren in de omgeving van zijn bedrijf er een aanschaffen, kan hij er misschien zijn kippenmest slijten.

Hij maakt zich wel zorgen over de subsidies. Die zijn nu vorstelijk, met 9,7 eurocent per kWh, waar de energiebedrijven nog eens 3,7 cent bij doet. Als deze installaties aanslaan, en er komen nog veel meer, wat gebeurt er dan met de subsidie, vraagt Bouma zich af. „Se wurkje hjir wol mei aannames, wêrfan ik tink, kloppet dat wol? Ik tink net dat it kloppet.” De contracten met de energiebedrijven bij-

Boeren staan in de rij voor de nieuwe mestvergister. Op de achtergrond de tank waarin het vergistingsproces plaatsvindt.

Foto LC/Catrinus van der Veen

voord
tien ja
seerd,
even a
wêze,